

פרשת ויקהל – שני

(כא) וַיָּבֹאוּ כָּל-אִישׁ אֲשֶׁר-נִשְׂאוֹ לְבוֹ וְכָל אֲשֶׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת-תְּרוּמַת יְהוָה לַמִּלָּאכֶת אֹהֶל מוֹעֵד וּלְכָל-עֲבֹדָתוֹ וּלְבִגְדֵי הַקֹּדֶשׁ:

(כב) וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים עַל-הַנָּשִׁים כָּל | נָדִיב לֵב הֵבִיאוּ חָח וְנָזָם וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל-כְּלִי זָהָב וְכָל-אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף תְּנוּפֶת זָהָב לַיהוָה:

רש"י < עַל הַנָּשִׁים : עִם הַנָּשִׁים וְסִמּוּכִין אֲלֵיהֶם (מה שהתרגום הניח על כפשוטו משום דלא מתרגם ויבאו האנשים ואתו גבריא כמו שמתרגם לעיל מיניה רק מתרגם ומיתן ורצה לומר שהביאו חח ונזם בעודן על הנשים כמו שכתב רש"י על טו ואת העצים) : חָח : הוּא תַּכְשִׁיט שֶׁל זָהָב עָגוּל נָתוּן עַל הַזְרוּעַ וְהוּא הַצָּמִיד : וְכוּמָז : כְּלִי זָהָב הוּא נָתוּן כְּנֶגֶד אוֹתוֹ מְקוֹם לְאַשָּׁה וְרַבּוּתֵינוּ פִּרְשׁוּ שֶׁם כּוּמָז כָּאֵן מְקוֹם זָמָה :

(כג) וְכָל-אִישׁ אֲשֶׁר-נִמְצָא אֹתוֹ תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים וְעֹרֹת אֵילִם מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת תַּחָּשִׁים הֵבִיאוּ:

רש"י < וְכָל אִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא אֹתוֹ : תְּכֵלֶת אוֹ אַרְגָּמָן אוֹ תוֹלַעַת שָׁנִי אוֹ עוֹרוֹת אֵילִם אוֹ תַּחָּשִׁים כָּלֶם הֵבִיאוּ :

(כד) כָּל-מְרִים תְּרוּמַת כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת הֵבִיאוּ אֶת תְּרוּמַת יְהוָה וְכָל אֲשֶׁר נִמְצָא אֹתוֹ עֲצֵי שִׁטִּים לְכָל-מִלָּאכֶת הָעֲבֹדָה הֵבִיאוּ:

(כה) וְכָל-אִשָּׁה חַכְמַת-לֵב בִּידֶיהָ טוֹו וַיָּבִיאוּ מַטְוֶה אֶת-הַתְּכֵלֶת וְאֶת-הָאַרְגָּמָן אֶת-תוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת-הַשֵּׁשׁ:

(כו) וְכָל-הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אֶתְנָה בְּחָכְמָה טוֹו אֶת-הָעִזִּים:

רש"י < טוֹו אֶת הָעִזִּים : הִיא הִיָּתָה אוֹמְנוֹת יִתְרָה שֶׁמַּעַל גִּבִּי הָעִזִּים הָיוּ טוֹוִין אוֹתָם :

(כז) וְהַנְּשָׂאִם הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אַבְנֵי הַמִּלֻּאִים לְאַפֹּד וּלְחֹשֶׁן:

רש"י < וְהַנְּשָׂאִם הֵבִיאוּ : אָמַר ר' נָתָן מַה רָאוּ נְשִׂאִים לְהַתְנַדֵּב בַּחֲנוּכַת הַמִּזְבֵּחַ בַּתְּחִלָּה וּבַמִּלָּאכֶת הַמְּשָׁכָן לֹא הִתְנַדְּבוּ בַּתְּחִלָּה אֶלָּא כִּךְ אָמְרוּ נְשִׂאִים יִתְנַדְּבוּ צְבוּר מַה שֶׁמִּתְנַדְּבִים וּמַה שֶׁמִּחְסְרִין אֲנִי מְשַׁלְּמִין אוֹתוֹ כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׁלִימוֹ צְבוּר אֶת הַכָּל שֶׁנֶּאֱמַר וְהַמִּלָּאכָה הִיָּתָה דִּים אָמְרוּ נְשִׂאִים מַה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְגו' לִכְךָ הִתְנַדְּבוּ בַּחֲנוּכַת הַמִּזְבֵּחַ תְּחִלָּה וּלְפִי שֶׁנִּתְעַצְלוּ מִתְּחִלָּה נִחְסְרָה אוֹת מְשָׁמָם וְהַנְּשָׂאִם כְּתִיב :

(כח) וְאֶת-הַבָּשָׂם וְאֶת-הַשֶּׁמֶן לְמָאֹר וְלַשֶּׁמֶן הַמְּשֻׁחָה וּלְקִטְרֹת הַסַּמִּים:

(כט) כָּל-אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לִבָּם אֹתָם לְהֵבִיא לְכָל-הַמִּלָּאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּיַד-מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל נִדְבָה לַיהוָה:

כא וְאֹתוֹ, כָּל גִּבֹּר דְּאִתְרַעִי לְבִיָּה; וְכָל דְּאִשְׁלִימַת רוּחִיהָ עֲמִיָּה, אִיתִיאוּ יִת אֲפִרְשׁוּתָא קָדָם יִי לַעֲבִידַת מְשָׁכָן זְמָנָא וְלְכָל פְּלִחְנִיָּה, וְלְלִבּוּשֵׁי, קֹדֶשׁא.

כב וּמִיתָן גְּבִרְיָא, עַל נְשִׂאָא; כָּל דְּאִתְרַעִי לְבִיָּה, אִיתִיאוּ שִׁירִין וְשִׁבִּין וְעִזְקָן וּמַחוּךְ כָּל מִן דְּדִהֵב, וְכָל גִּבֹּר, דְּאָרִים אֲרָמוֹת דִּהֲבָא קָדָם יִי.

רש"י < עַל הַנָּשִׁים : עִם הַנָּשִׁים וְסִמּוּכִין אֲלֵיהֶם (מה שהתרגום הניח על כפשוטו משום דלא מתרגם ויבאו האנשים ואתו גבריא כמו שמתרגם לעיל מיניה רק מתרגם ומיתן ורצה לומר שהביאו חח ונזם בעודן על הנשים כמו שכתב רש"י על טו ואת העצים) : חָח : הוּא תַּכְשִׁיט שֶׁל זָהָב עָגוּל נָתוּן עַל הַזְרוּעַ וְהוּא הַצָּמִיד : וְכוּמָז : כְּלִי זָהָב הוּא נָתוּן כְּנֶגֶד אוֹתוֹ מְקוֹם לְאַשָּׁה וְרַבּוּתֵינוּ פִּרְשׁוּ שֶׁם כּוּמָז כָּאֵן מְקוֹם זָמָה :

כג וְכָל גִּבֹּר דְּאִשְׁתַּכַּח עֲמִיָּה, תְּכֵלֶא וְאַרְגָּמָנָא וְצִבְעֵי זָהוּרִי וּבוּץ וּמַעֲזִי; וּמִשְׁכֵּי דְדִכְרִי מִסְמָקִי וּמִשְׁכֵּי סִסְגוּנָא, אִיתִיאוּ.

רש"י < וְכָל אִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא אֹתוֹ : תְּכֵלֶת אוֹ אַרְגָּמָן אוֹ תוֹלַעַת שָׁנִי אוֹ עוֹרוֹת אֵילִם אוֹ תַּחָּשִׁים כָּלֶם הֵבִיאוּ :

כד כָּל דְּאָרִים, אֲרָמוֹת כֶּסֶף וּנְחָשׁ, אִיתִיאוּ, יִת אֲפִרְשׁוּתָא קָדָם יִי; וְכָל דְּאִשְׁתַּכַּח עֲמִיָּה אֲעִי שִׁטִּין, לְכָל עֲבִידַת פְּלִחְנָא אִיתִיאוּ.

כה וְכָל אִתְתָּא חַכְמַת לֵבָא, בִּידָהָא עֲזִלָּא; וּמִיתָן כַּד עֲזִיל, יִת תְּכֵלֶא וְיִת אַרְגָּמָנָא, וְיִת צִבְעֵי זָהוּרִי, וְיִת בּוּצָא.

כו וְכָל נְשִׂאָא דְּאִתְרַעִי לְבַהוֹן עֲמַהוֹן, בְּחָכְמָא: עֲזִלָּן, יִת מַעֲזִיא.

רש"י < טוֹו אֶת הָעִזִּים : הִיא הִיָּתָה אוֹמְנוֹת יִתְרָה שֶׁמַּעַל גִּבִּי הָעִזִּים הָיוּ טוֹוִין אוֹתָם :

כז וְרַבְרַבִּיא אִיתִיאוּ יִת אַבְנֵי בְרָלָא, וְיִת אַבְנֵי אֲשִׁלְמוּתָא: לְשַׁקְעָא בְּאִיפּוּדָא, וּבְחֻשְׁנָא.

רש"י < וְהַנְּשָׂאִם הֵבִיאוּ : אָמַר ר' נָתָן מַה רָאוּ נְשִׂאִים לְהַתְנַדֵּב בַּחֲנוּכַת הַמִּזְבֵּחַ בַּתְּחִלָּה וּבַמִּלָּאכֶת הַמְּשָׁכָן לֹא הִתְנַדְּבוּ בַּתְּחִלָּה אֶלָּא כִּךְ אָמְרוּ נְשִׂאִים יִתְנַדְּבוּ צְבוּר מַה שֶׁמִּתְנַדְּבִים וּמַה שֶׁמִּחְסְרִין אֲנִי מְשַׁלְּמִין אוֹתוֹ כִּיּוֹן שֶׁהַשְּׁלִימוֹ צְבוּר אֶת הַכָּל שֶׁנֶּאֱמַר וְהַמִּלָּאכָה הִיָּתָה דִּים אָמְרוּ נְשִׂאִים מַה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת הֵבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְגו' לִכְךָ הִתְנַדְּבוּ בַּחֲנוּכַת הַמִּזְבֵּחַ תְּחִלָּה וּלְפִי שֶׁנִּתְעַצְלוּ מִתְּחִלָּה נִחְסְרָה אוֹת מְשָׁמָם וְהַנְּשָׂאִם כְּתִיב :

כח וְיִת בְּסָמָא, וְיִת מְשַׁחָא: לְאַנְהָרוּתָא וּלְמִשַּׁח רַבּוּתָא, וּלְקִטְרֹת בְּסָמִיא.

כט כָּל גִּבֹּר וְאִתְתָּא, דְּאִתְרַעִי לְבַהוֹן עֲמַהוֹן, לְאִיתְתָּא לְכָל עֲבִידַתָּא, דְּפִקִּיד יִי לְמַעַבְדֵי בִידָא דְּמִשָּׁה אִיתִיאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִדְבָתָא, קָדָם יִי.